

2. Burlacu V. "Unele măsuri tactice în dezvoltarea contemporană a stomatologiei terapeutice naționale"
3. C. Ețco, M. Buga, M. Ciocanu, Gh. Damașcan, P. Ursu „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală: realizări și perspective” Editura Chișinău 2011
4. Normele metodologice de aplicare în anul 2012 a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală

Surse ON-LINE:

5. <http://www.referatele.com/referate/medicina/online6/influenta-procesului-de-ingrijire-medicala-asupra-satisfactiei-pacientului-referatele-com.php>
6. <http://www.referate-scolare.ro/medicina/aspecte-ale-cariei-explozive-la-pacientii-cu-tulburari-imune-clinic/http://facultate.regielive.ro/cursuri/stomatologie/preventia-afectiunilor-stomatologice-132294.html>
7. <http://www.ms.gov.md>

IMPACTUL PROGRAMELOR DE REDUCERE A RISCURILOR ASUPRA UTILIZATORILOR DE DROGURI INJECTABILE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Cristina Gaberi, Larisa Spinei

Școala de Management în Sănătate Publică, USMF "N. Testemițanu"

Summary

The impact of harm reduction programs among injecting

The impact of Harm Reduction Programs is a study made in the beneficiary group, among injecting drug users, in order to demonstrate their efficiency. The strategy of harm reduction programs is a public health philosophy and intervention that seeks to reduce the harms associated with drug use at individual, social and economic level without imposing abstinence. This study is important due to the differences between the 9000 IDUs officially registered and those 14815 beneficiaries from harm reduction programs (needle exchange).

Rezumat

Impactului programelor de reducere a riscurilor reprezintă un studiu efectuat într-un anumit grup de beneficiari, și anume în rândul utilizatorilor de droguri injectabile pentru a demonstra eficiența acestora. Strategia de reducere a riscurilor reprezintă un ansamblu de politici și programe de sănătate publică orientat către reducerea consecințelor negative ale consumului de droguri la nivel individual, social și economic, fără a impune abținerea. Acest studiu este important și din motivul discrepanței dintre numărul de 9000 de utilizatori de droguri injectabile înregistrat oficial în Republica Moldova și 14815 de beneficiari UDI din cadrul programelor de reducere a riscurilor (schimbul de seringi).

Scopul

Evaluarea impactului programelor de reducere a riscurilor asupra utilizatorilor de droguri injectabile din Republica Moldova.

Obiectivele

1. Caracteristica utilizatorilor de droguri injectabile, beneficiari din cadrul programelor de reducere a riscurilor.
2. Evaluarea accesului utilizatorilor de droguri injectabile la programele de reducere a riscurilor.
3. Evaluarea schimbărilor comportamentale ale utilizatorilor de droguri injectabile, ca rezultat al programelor de reducere a riscurilor.
4. Estimarea cost-eficienței programelor de reducere a riscurilor.

5. Estimarea maladiilor asociate consumului de droguri injectabile.

Oficial, la nivel global sunt aproximativ 210 milioane de utilizatori care consumă droguri ilicite în fiecare an, dintre care 200 000 mor în urma utilizării acestora. Consumul de droguri injectabile duce la răspândirea infecțiilor HIV/SIDA și hepatitele virale B și C, infecțiilor cu transmitere sexuală din motivul că utilizatorii de droguri injectabile (UDI) sunt PRSI (persoane cu risc sporit de infectare). Prevalența HIV în rândul UDI- este de 16,4%, în rândul lucrătoarelor sexului comercial, de-6,1%, a bărbaților ce practică sex cu alți bărbați -1,7%, și deținuții-3,5%.

Consumul de droguri reprezintă o problemă ”nu la nivel de individ” ci la nivel de ”societate” deoarece afectează atât familia, prietenii, colegii de lucru precum și comunitatea.

Valoarea estimativă a consumului de cocaină din Europa este de aproximativ 33miliarde \$ SUA, iar în America de Nord – 37 miliarde \$ SUA.

La momentul actual, epidemia HIV din Republica Moldova este considerată concentrată în populațiile cu risc sporit de infectare (PRSI), în cea mai mare parte în rândurile utilizatorilor de droguri injectabile din sectoarele civile și din cadrul penitenciarelor, lucrătoare ale sexului comercial și bărbați care întrețin relații sexuale cu bărbați, precum și partenerii lor. Prevalența HIV din rândul utilizatorilor de droguri injectabile și lucrătoarele sexului comercial este semnificativ mai ridicată (5%) decât în rândul altor subpopulații supravegheate din Republica Moldova (migranții, tinerii, donatorii de sânge, femeile însărcinate). Statisticile oficiale cu privire la HIV/SIDA indică o reducere a cazurilor de infectare cu HIV în funcție de modul de transmitere și nu pe categoriile populației cu risc sporit de infectare, astfel încât la finele anului 2010, modul de transmitere a HIV în rândul consumatorilor de droguri injectabile reprezenta 43% din cazuri cumulate, modul de transmitere pe cale sexuală - 55%, transmitere perinatală – 1,5%, și 1,2% - nedeterminat. Există semen de transmitere a HIV prin intermediul partenerilor sexuali în rândul populației cu risc sporit.

Primul caz de infecție HIV din Republica Moldova a fost înregistrat în anul 1987. Până la mijlocul anilor 1990 au fost depistate cazuri sporadice de HIV, iar în anul 1995 se înregistrează începutul epidemiei HIV în rândul utilizatorilor de droguri injectabile. Începând cu anul 2000, proporția căii heterosexuale de transmitere a HIV este în continuă creștere, ajungând în 2005 să prevaleze asupra transmiterii prin utilizarea de droguri injectabile. Totuși la sfârșitul anului 2008, calea de transmitere prin injectare de droguri a reprezentat 50% din numărul cumulativ de cazuri de infecție, calea heterosexuale de transmitere – 47.3%, calea perinatală – 1.3 și calea nedeterminată de transmitere – 1.3%. Se atestă la fel o feminizare și o ruralizare a procesului epidemic. Chiar dacă în ultimii ani se atestă trecerea căii de transmitere de la cea prin intermediul injectării drogurilor la cea heterosexuale, până la urmă acest fenomen poate avea loc de asemenea în rândul consumatorilor de droguri injectabile și partenerii acestora. Acest lucru are o importanță majoră în stabilirea tipului de epidemie, rămâne ea una concentrată sau cu tendință de trecere în populația generală.

Accesul utilizatorilor de droguri injectabile la programele de reabilitare prin terapie de substituție, precum și sporirea accesibilității populației cu comportamente riscante la programele de prevenire a infecției HIV/SIDA/ITS este o prerogativă a Politicii naționale de sănătate pentru anii 2007-2021. Combaterea infecției HIV/SIDA, a tuberculozei, malariei și ale altor boli reprezintă al 6-lea Obiectiv de Dezvoltare ale Mileniului pe care Republica Moldova s-a angajat să le atingă până în anul 2015. Reducerea incidenței infecției HIV/SIDA până la 8,0 la 100000 locuitori, iar în vârsta 15-24 de ani la 11 cazuri la 100000 populație reprezintă un indicator de progres prevăzut în Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate pentru anii 2008-2017. Activitățile de prevenire pentru consumatorii de droguri injectabile sunt prevăzute și în Programul Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2011-2015.

Importanța evaluării impactului programelor de reducere a riscurilor este prioritară prin stabilirea dacă aceste contingente și-au diminuat efectul negativ al unui comportament iresponsabil în ce ține de prudența actului sexual și al actului injectării drogurilor în privința infecției HIV/SIDA și a altor boli cu transmitere sexuală.

Reducerea Riscurilor

Scopul Programului Reducerea Riscurilor este de a diminua efectele negative de ordin medical, social și economic asociate consumului drogurilor injectabile și practicării sexului neprotejat, prevenind raspândirea infecției HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală (ITS) în grupurile vulnerabile (utilizatorii de droguri injectabile, persoanele care oferă servicii sexuale contra plată, bărbații care întrețin relații sexuale cu alți bărbați, deținuții etc.). Îmbunătățirea calității vieții și sănătății beneficiarilor și menținerea contactului cu grupul de beneficiari în vederea referirii lor către servicii de asistență medicală și socială.

În calitate sa de instituție-partener al Ministerului Sănătății în implementarea Programului Național de profilaxie și control al HIV/SIDA, Fundația Soros-Moldova are rolul de facilitator pentru ONG-uri în implementarea proiectelor de combatere și reducere a incidenței infecției HIV/SIDA și ITS, activitățile programului fiind susținute financiar de Fondul Global de combatere a SIDA, TB și Malarie, precum și Institutul pentru o Societate Deschisă.

Programul Reducerea Riscurilor combină un program de granturi și programe operaționale (administrare direct de Fundația Soros).

În anul 2012 programul:

- va continua să susțină proiectele bazate pe strategia de reducere a riscurilor, inclusiv în instituțiile penitenciare
- va asigura organizațiile care implementează activități în cadrul programului Reducerea Riscurilor cu materiale informaționale și consumabile pentru distribuție
- va dezvolta politici în domeniul reducerii riscurilor
- va organiza traininguri pentru dezvoltarea capacităților organizatoriale și profesionale ale personalului proiectelor
- va continua să susțină proiecte care oferă asistență persoanelor cu HIV
- va susține proiecte care oferă asistență persoanelor cu tuberculoză.

Metodele

Lotul de 950 de beneficiari va fi cercetat în baza chestionării, precum și a datelor din statistica oficială, și datele din studiile integrate biocomportamentale și de seroprevalență din anii 2007, 2009, și care se inițiază în iunie 2012.

Concluzii

În urma acestui studiu se va determina aspectul socio-medical al acestui grup. Se va determina accesul la astfel de servicii, satisfacția beneficiarilor, schimbările comportamentale care au survenit în rezultatul participării la aceste programe, precum și eficacitatea programelor de reducere a riscurilor.

Bibliografie

1. Standard de reducere a riscurilor la utilizatorii de droguri, 2009 (M. Oprea, M. Revenco, T. Vasiliev, Șt. Savin. A. Iațco)
2. Ghid de supraveghere a populației cu risc sporit de infectare HIV, 2011 (OMS)
3. Guide to starting and managing needle and syringe programmes, 2007 (WHO)
4. Technical guide for countries to set targets for universal access to HIV prevention, treatment and care for injecting drug users, 2009 (UNAIDS, WHO, UNODC)
5. Ghidul formatorului „Reducerea stigmei și discriminării în infecția HIV”, 2009 (V. Prisăcaru, A. Nemerenco, R. Gramma, L. Guțu, Șt. Gheorghîța, E. Iovu, ș.a)